

K95 Bodø Sentrum

Beliggenhet

Kulturmiljøet omfatter sentrumsbebyggelsen i tilknytning til Sjøgata, Torvgata og Havnegata i Bodø, og strekker seg fra sjøen og opp forbi rådhuset og domkirka.

Nasjonal interesse

Bodø sentrum er av nasjonal interesse som gjenreisningsby og formidler viktige elementer av Norges arkitektur- og byplanhistorie knyttet til andre verdenskrig. Denne historien formidles blant annet gjennom bygningenes plassering og utforming og siktlinjene fra byens viktigste bygninger og landskapet rundt.

Beskrivelse

Bodø ble bombet tidlig under andre verdenskrig og det ble behov for bygge en helt ny by. En reguleringsprosess ble startet opp og prosessen med den nye reguleringsplanen ble etter hvert tatt over av BSR, Brente steders regulering, og tegnet ferdig av arkitekt og professor Sverre Pedersen. Pedersens byplan hadde gatefluktlinjer, bydannende rom og hovedsiktlinjer.

I planen brukes fondmotiv og siktakser, som kjennetegner det meste av gjenreisningen under BSR og Sverre Pedersen. Dette vises gjennom lokaliseringen av viktige offentlige bygninger, der terrenget ble utnyttet til å fremheve disse. Kirke, rådhus og Post- samt telegrafbygget ble samlet og plassert på platået over sentrumsbebyggelsen. Rådhus- og kirketårnet ble videre fremhevet som fondmotiv ved enden av viktige sikteakser. Utsikt mot omkringliggende naturmiljø ble vektlagt i planleggingen.

Forretningsbebyggelsen ble plassert nede mot sjøen. Denne skulle være i mur, hovedsakelig i tre etasjer, men kunne gå opp til fire etasjer nede ved havna. Byens sentrum fikk på denne måten en relativ flat og homogen struktur. Det nøkterne og funksjonelle arkitektoniske uttrykket bebyggelsen fikk, er tidstypisk for den tidlige gjenreisningsarkitekturen og er med på å gi Bodø særpreg.

Faglige råd for forvaltning

Generelle råd

De etterfølgende faglige rådene skal bidra til å ivareta kulturhistoriske og arkitektoniske verdier i forvaltningen av NB!-området.

Verneverdiene forutsettes ivaretatt av kommunen i deres plan- og byggesaksbehandling. Dette gjelder både hensyn til viktige enkeltbygg, kulturminner, grøntområder og kulturlag innenfor kulturmiljøet samt landskapsrelaterte og strukturelle sammenhenger.

Landskapsnivå

- Gateløp som er åpne mot sjøen skal ikke lukkes igjen.
- Innenfor området skal eksisterende stedegen vegetasjon ivaretas.
- Tak skal vurderes som del av byens taklandskap og behandles som en del av tiltakets samlede arkitektoniske uttrykk. Ved eventuelle nybygg og ombygginger skal tekniske anlegg, som heisoppbygg og ventilasjonsanlegg m.m., integreres i den arkitektoniske utformingen.
- Landemerker som er karakteriserende for bysilhuetten som rådhuset og domkirken skal ivaretas.
- Ethvert tiltak innenfor kulturmiljøet skal ha gode visuelle kvaliteter både i seg selv, i forhold til tiltakets funksjon, og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.

Kulturmiljønivå

- Ved brann eller annen uopprettelig skade bør ny bebyggelse gjenoppbygges som rekonstruksjoner på dokumentert grunnlag.
- I tilstøtende randområder skal nye tiltak ikke redusere opplevels- eller bruksverdien knyttet til det historiske bymiljøet.
- I området skal historiske bygningshøyder og gesimshøyder være førende for eventuelle nybygg. Den historiske bebyggelsens karakteristiske volum med skala og proporsjoner, samt plassering av bygninger skal videreføres ved nye tiltak.
- Bebyggelsesmønsteret, torgene, og gatestrukturen er en viktig del av områdets historie og skal bevares og videreføres.

Objektnivå

- Ved vedlikehold og utbedring skal kulturhistoriske og arkitektoniske verdier som knytter seg til de historiske byggenes detaljer bevares, derav material- og fargebruk, dør- og vindusutforming og øvrige bygningsdetaljer. Opprinnelige bygningsdeler skal bevares, dersom disse er tapt skal de rekonstrueres etter historiske forbilder.
- Stedegen byggeskikk og håndverkstradisjon skal opprettholdes og videreføres ved eventuelle nye tiltak, herunder endringer, til-, på- og nybygg. Ved eventuell oppføring av tilbygg skal tilpasses eksisterende bebyggelse og underordnes denne.
- Der det er gjennomført uheldige tiltak som har svekket kulturmiljøets egenart bør det gjennomføres byreparasjon i form av tilbakeføring og gjenoppbygging som viderefører den lokale byggeskikken.
- Den historiske fargepaletten skal videreføres, eventuelt tilbakeføres på dokumentert grunnlag.

Elementnivå

- Eksisterende gatebelegg, gatemøblering og elementer som er karakteristiske for området skal bevares eller tilbakeføres. Utbedring skal skje ved bruk av tradisjonelle materialer og teknikker.
- Nytt gatebelegg, gatemøblering og elementer som innføres i området skal utformes i henhold til historisk forbilde som samsvarer med områdets stedegne karakter.
- Tekniske innretninger, herunder også skilt og reklame, skal gis en diskret utforming og ha en plassering, materialbruk og fargevalg som harmonerer med områdets karakter.
- Eksisterende logoer og skilt av kulturhistorisk betydning skal sikres. Nye skilt skal utformes med utgangspunkt i områdets historie.
- Hageareal og verdifulle trær skal bevares.